

An © 2016 Gannas

Dy'goel Pyran

Pub blydhen yma hwarvosow Dy'goel Sen Pyran owth omlesa mayth yw kales, aga godhvos oll.. Ynter erell yma Konsel an Dre Rysrudh gans bagasow ha kowethasow erell an dre ow tewlel synsi an solempnyans bras arta (an delinyans a-ugh yw kemmerys a-dhiworth gwasva an dre yn 2013).

Rag rol leunna a hwarvosow a-hys Kernow, ni a grys y fydh kuntellys war-barth brassa rann anedha war wasva an Keffrysians Gonisogeth Kernewek. Aga gwasva yw:

cornishcultureassociation@gmail.com

Gorsedh Kernow

Gwarnyans Gorsedh 2016 a vydh synsys dhe Lannaghevran (Sen Keverne) dy'Sadorn an 16^{ves} a vis-Ebrel 2016, ow talleth dhe 10.30, hembrenkys gans an Bardh Meur, Dr. Merv Davey. Pella derivadow a-dhiworth gwiasva an Orsedh.

An Gannas niver 471 mis-Meurth 2016 dyllys gans ©
Kowethas an Yeth
Kernewek ISSN 1471 705X

Lyther a Alban
a-dhiworth Yowann Byghan
 (agan kesskriker arbennik albanek)

An Binenn Albanek

Sabwydh yw teylu-les pur goth, lieskweyth kottha ages gwydh gans del ledan. An Binenn Albanek (*Pinus sylvestri* y hanow godhoniethek) yw onan a'n teyr gwydhenn deythek gans del naswydhk yn ynysow an Breten; an re erell yw an ywinenn ha'n verywenn. (An sybwydhenn arghansel a dheuth dhe Vreten a Europa y'n vlydhen 1603.)

An binenn yw gwydhenn ewn ha hir (bys dhe 30 meter) hag a berth dor boghosek ha tempredh po yeyn po toemm: kevys yw a'n Kylgh Arktek bys dhe'n Kehysedh. Gans del naswydhk ow pesya teyr blydhen war an wydhenn ha gwitha dowr, hy a yll tevi yn dorow tewesek po sygh. Trevas-kenwerthel vryntin yw, hag a wra tevi deg meter pub ugens blydhen. Ha'n wydhenn yowynk ow tevi, an skorr isella a omhwel may teu ha bos an kyf ewn, kompes ha hir, ha'n prenn talvosek. Awos hy gwreydhenn-chyf vras, an binenn a yll

perthi gwynsow fest krev. Gwydhenn pur gemmyn yw hi yn Ugheldiryow an Alban.

Dhe bup greunenn an bleus bleujyow yma sagh-ayr munys hag a re gweres dhe'n bleus bleujyow yn unn nija; ytho yn koeswik pin gwyls y'n gwenton y hyllir gweles treweythyow 'kowas-sulfur' a vleus bleujyow kepar ha kommel doust melyn. Frut po aval an binenn yw henwys *durcan* yn Gàidhlig. An wydhenn hy honan yw *giuthas* (leveryys gyu-as) ha koes pin yw giùthsach (gyu-sagh), may teu an henwyn-tyller Dalguise ha Kingussie yn Alban, ha Goose Island yn Lough Derg yn Iwerdhon (na nyns yw yn kever goedhow). An *durcan* a wra omigeri pan vo sygh an gewer rag livra an hasennow dhiw-askell, ha dasomdhegea pan vo glyb.

sprusenn
an binenn

Y'n henhwedhlow a Ejyp hag a Bow Grek, yth yw kelmys war-barth an binenn ha'n gwinbrenn. Osiris, duw a Ejyp, a veu kervys yn kyf pinbrenn ha gorrys a-rag an gwinbrennow rag aga gwitha. A-wosa, yn Rom, y feu an binenn res dhe'n dhuwow Bacchus ha Dionysus hag o kevrennek gans gwin. Dhe'n jydh hedhyw, gwinyow kepar ha retsina a gemmer aga blas a resin an binenn (mes yth yw an Binenn Aleppo, po *pinus halepensis*, yn le *pinus sylvestris*).

Resin an binenn re beu medhegneth

meur dhe les nans yw lies kansblydhen, kyns oll erbynn klevesansow an skevens. Naswydhyow pin y'n badh po yn dowr toemmhes avel ynanellans o remedi res gans oferysi yn Ejyp goth ha kevys hwath y'n jydh hedhyw. Dhe lies stoff medhegel po disklevesus¹ po glanheansek yma blas pin.

An Binenn Albanek yw trevas-kenwerthel meur dhe les yn Alban hedhyw, mes yth yw ynwedh gwydhenn pur goth hag arwoedh koth Alban. Giùthsach Dhubh Loch Ràineach (Sabgoes Du Loch Rannoch, yn Perth ha Kinross) yw remenant pur goth an goeswik henwys a-henys Coit Celidon po Koes Kaledonia, le may koedhas yn muskogneth an pystrier meur y vri Myrddin po Merlin, herwydh henhwedhlow an Myghtern Arthur.

Trigva Nowydh

Yma Yowann Byghan trigys lemmyn dhe:

Sealladh Àrd Mhadaidh/*Ardmaddy View*
 Croit Òban Saoil/*Oban Seil Croft*
 Clachan Saoil/*Clachan Seil*
 An t-Eilean Saileach/*Isle of Seil*
 PA34 4TN Alba/*Scotland*

¹ **disklevesus**, h.g. *disinfectant*

Kowethas an Yeth Kernewek Kuntelles Blydhnyek

Derivas Soedhek an Eseleth

Studh an eseleth re janjyas dres an vlydhen dell syw:

	Kevardhu 2014	Kevardhu 2015	
Eseli gans An Gannas	196	206	2
Eseli Gevrennek	4	3	3
Eseli Teylu	40	34	4
Sommenn Veur	240	243	1
Trigys yn Kernow	141	148	5
Trigys yn Breten Veur	73	68	5
Trigys Tramor	26	27	5
Sommenn Veur	240	243	
Eseli Nowydh	8	15	6
Eseli Omdennys	18	12	7

Notennow (an niverow y'n diwettha koloven a-ugh):

1. Yma lemmyn 243 esel – wor'tiwedh an niver a eseli re ynkrassyas y'n vlydhen ma, kyn nag yw ynkrassyans bras – saw tri ferson.

An dyffrans yw dell syw:

2. Yma 10 person moy a gemmer An

Gannas ha nowodhow da yw henna, mes

3. an niver a eseli gevrennek (kyns 'Esel Heb An Gannas') re dhigrassyas, ha

lemmyn nyns eus marnas 3 ferson na gemmer An Gannas, ha

4. ni a gollas 6 esel teylu (mes unn teylu bras o henna).

5. An niver a eseli trigys yn Kernow re ynkressyas (7 esel) ha nowodhow da yw henna ynwedh. An niver yw trigys tramor re ynkressyas (1 esel) mes an niver trigys yn Breten Veur re dhigressyas (5 esel, y'ga mysk an teylu bras na).

6. Ni re dhynnerghis 15 esel nowydh y'n Kowethas y'n vlydhen ma, hag yw gwell ages y'n teyr blydhen kyns,

7. ha 12 esel re omdennas po merwel.

Y'n vlydhen ma ni a lonchas 'Eseleth Govrennek' po 'Eseleth Skoedhyer' rag tus a garsa agan skoedhya heb kemmeres An Gannas. An eseli na a dhegemmer 'Klew!' peder gweyth y'n vlydhen. Da via henna rag tus a dheu dhe'n Bennseythun mar nyns yns eseli an Kowethas. Kost an eseleth kevrennek yw £10 hag, avel eseli an Kowethas, an eseli na a dhegemmer diskont a £5 dhiworth kost an Bennseythun. Ytho 'Klew!' dres an vlydhen, (ha lesow erell...) a saw £5.

Ni re dhegemmeras £834 dhiworth an Dollva y'n vlydhen ma avel Doneson Gweres (*Gift Aid*) a-barth gober eseleth.

An niver a eseli a be an ragbren gans Arghadow Fast re ynkressyas – pypm moy y'n vlydhen ma ages yn 2014. Ha pypm esel re erviras pe dre Gendon Syth (*Direct Debit*) wosa my dhe restru an galloes dh'y wul. An sommenn yw lemmyn 37 esel a be an ragbren yndella, hag arta my a garsa kennertha eseli dhe dhevnydha po Arghadow Fast po

Kendon Syth drefenn bos henna pur heweres, ow lehe ober ha kostow dell wra.

Wor'tiwedh, ha heb mar, my a garsa godhvos meur ras a-barth an Kowethas oll dhe Sally Mollard a'y ober ow lesranna An Gannas pub mis.

Tony Hak, Soedhek an Eseleth

Derivas Pennskrifur An Gannas 2016

Kynsa dyllans An Gannas a omdhiskwedhas mis-Kevardhu 1976 – my a berth kov a'n jydh ma yn ta drefenn bos ow flogh kynsa genys mis-Genver 1977, hag ev lemmyn, yn 2016, 39 bloedh y oes. Ytho an vlydhen ma a welydyh dew-ugensves penn-bloedh An Gannas.

My re dhannvonas an dewdhek dasskrif 2015 dhe Pat Parry may hallons bos keworrys dhe'n wiasva, meur ras dhedhi, ha govenek a'm beus y fydyh an kuntell ma asnodh da rag dyskoryon y'n termyn a dheu..

Res yw godhvos gras unnweyth arta ynwedh dhe Sally Mollard ha dhe Tony Hak rag aga ober pub mis, mes a wel, ow surhe ragprenoryon dhe dhegemmeres aga dasskrif.

Meur ras ynwedh dhe'n re a dhannvon erthyglow dhe vos dyllys, dres oll dhe Mary Sutcliffe, Esmee Tackley ha Yowann Byghan - gans y welyow didheurek a Alban. Pub blydhen y hwelyn henwyn nowydh yn mysk an gesskriforyon hag a dhiskwedh studh yagh an yeth ha'n avonsyans usi ow pos gwrys prest.

Res yw mires war-rag ynwedh dhe'n termyn a dheu. Dell leveris y'm derivas

warlyna, ny'm beus pesya avel pennskriker bys vykken, ha my re ambosas oberi bys yn dyllans niver 500, mar kallav, kyns omdenna. Henna a vydh nep-prys yn 2018, dell reknave. Res vydh dhe'n Konsel mires yn-rag ha prederi pana dowl ha pana fordh a vynnir y holya alenna rag.

Dell leveris y'n vlydhen eus passys, ha lieskweyth kyns heb mar, An Gannas a dhallathas yn kynsa le rag ri spas dhe skriforyon nowydh y'n yeth ha rag studhyoryon a bub nivel. Avel dyllans misyek ny yll bos paper-nowodhow.

Martesen y'n termyn a dheu gwel via ystynna 'Klew' ha lyther-nowodhow 'Taves an Tir' rag lenwel an aswa ha gul devnydh a deknegieth arnowydh der an wiasva ha media sosial rag keskomunya gans an bys ledanna.

Byttegyns y fydh edhomm hwath rag tyller may hyll skriforyon kavoes chons dhe dhyllow hwedhlow po erthyglow hirra.

Poesek yw dhe studhyoryon kavoes erthyglow unnyethek – yn Kernewek – kyn fo edhomm dhedha esedha gans gerlyver ha kravas an penn rag konvedhes. Mar pydh dyllans diwyethek, kepar ha Lyther Nowodhow MAGA kyns, esya yw mires orth an Sowsnek hepken. A nys yw hemma gwir?

Ha wor'tiwedh, unnweyth arta, meur ras dhe eseli splann an Kowethas ha'gan ragprenoryon a'ga skoedhyans kolonnek ha lel.

Graham Sandercock,

Pennskriker An Gannas

Mis-Hwevrer 2016

Mestresik Marbel ***gans Jowann Richards***

An kevres ma a veu dyllys yn kynsa yn An Gannas yn 2011 hag a-wosa gans Kowethas an Yeth Kernewek. Jowann Richards a verwis yn 2005 ha kemmyna dhyn pals a hwedhlow.

**3 - Mestresik
Marbel ha'n
Maw Divlas**

Ni oll a woer bos Mestresik Marbel benyn goth byghan, ha herwydh usadow, yth yw hi benyn jentyl, hweg, ha medhel hy fara. Mes, treweythyow, Mestresik Marbel a yll bos mar sotel avel sloj. Hwi a wel . . .

'Mestresik Marbel, gweres dhymm, mar pleg,' re lavarsa Mestres Rachel Pollglas an jydh kyns. 'Yma kudynn bras dhymm yn kever fara ow mab byghan, Mark y hanow. A-gynsow, ev res eth ha bos pur worth, ha pur gales dh'y rewlya. Ty a woer neppyth yn kever brysonieth, dell grysav, ha ty a yll konvedhes traow a'n par na. A vynnnes dos ha kemmeres te genev, ha ri dhymm dha dybyans? A vydh dohajydh Meurth gwiw - a-vorow, henn yw?'

Hag yndella y feu ordenys an dra. Lemmy'n, dohajydh Meurth o, ha Mestresik Marbel a viras orth an klokk war an estyllenn-oeles. Teyr eur hanter - prys dhe dhalleth. Mestresik Marbel a omwiskas hy hatt ha'y hota, ha'y manegow, ha kemmeres lorgh - nebes

koth o hi lemmyn, ha res o dhedhi devnydhya lorgh treweythow.

Kwartron eur diwettha, yth esa Mestresik Marbel a'y esedh yn chi Mestres Pollglas, ha hanaf a de gensi. Mestres Pollglas esa a'y esedh ryb an voes, hag yth esa hy mab Mark a-dreus an stevell, ow potya troes kador. Nyns o ev pes da, henn o apert. Ev a ystynnas y leuv, sesya tesenn vyghan a-dhiworth an plat, ha'y gorra yn y anow, oll war-barth.

'Mark!' a grias Mestres Pollglas, 'henn yw pur dhiskortes. Dog an plat a desennow dhe Mestresik Marbel.'

Mark a lagattas orth Mestresik Marbel, drog y jer. 'Ny wrav!' yn-medh ev. 'Ny vynnnav ri tesenn dhe'n wragh goth na! Kasadow yw hi.'

'Mark!' a grias y vamm arta. 'Res yw dhis dihares dhedhi!'

Mestresik Marbel a vinhwarthas. 'Ny vern,' yn-medh hi. 'Mes my a garsa kavoes hanafas moy a de, mar pleg, Mestres Pollglas.'

An venyn arall a sevis yn-bann, ha kemmeres an pott-te. 'Res yw dhymm dri moy dowr poeth,' yn-medh hi, ha mos yn-mes a'n stevell, ow kasa Mestresik Marbel ha Mark war-barth.

Kettell eth Mestres Pollglas, Mestresik Marbel a omdreylyas troha'n maw. 'Mark,' yn-medh hi, 'yma dhymm nebes hwegynnnow. A vynnta kavoes onan anedha?'

Mark a gerdhas troha hi. 'Roy dhymm,' a leveris ev, yn harow.

Mestresik Marbel a ystynnas hy breg, ha degea hy dorn a-dro dhe gonna-breg an maw. Hi a'n tennas troha hi, ha res o dhodho mos, a'y anvodh.

'Nyns ov vy gwragh,' yn-medh

Mestresik Marbel, 'mes . . .' Pols byghan, hi a hedhis, ha drehevel hy dewlagas dhe'n nev, ow leverel yn hy brys 'Gav dhymm, Arloedh, rag nebes gowyow byghan a dheu.'

Mestresik Marbel a boesas war-rag, ha hwystra yn skovarn an maw, ma na allas Mestres Pollglas klewes. 'Nyns ov vy gwragh, Mark, mes yth ov vy benyn pur, pur grev.'

Hi a dhiskwedhas hy lorgh, o furvys a brenn yn furv alhwedh-korkynn. 'Ewn o an lorgh de,' yn-medh hi, 'mes my a'n troyllyas yndella der ow diwleuv noeth, kyns dybri hansel an myttin ma. Mir!'

Apert o, yth o Mark sowdhenys dres eghenn, hag ev a lagattas orti gans rach. Mestresik Marbel a stroethas konna-breg an maw hwath moy.

'Ty yw maw pur dhrog, dell hevel, Mark,' yn-medh hi. 'Pur dhrog, yn hwir, ha diskortes. Lemmyn, mar ny wredh gwellhe - ha my a wodhvydh yn kever henna - my a wra kelmi dha dhiwskovarn warbarth a-dherag dha fas!'

Mestresik Marbel a welas dewlagas Mark dhe igeri moy ha moy a-les. Hi a omglewas nebes anhwek, mes hi a besyas, 'Ha pan vo digelmys dha dhiwskovarn wor'tiwedh, i a wra kregi poran kepar ha diwskovarn spaynel!'

Ena, Mestresik Marbel a igoras hy leuv, ha divagla konna-breg an maw, kyns dos Mestres Pollglas y'n stevell arta. Mark a vovyas dhe-ves; ena, poran ha'y vamm ow tos y'n stevell, ev a gemmeras yn-bann an plat-tesennow, ha leverel dhe Vestresik Marbel, 'A vynnta kavoes tesenn, Mestresik Marbel?'

Nammna wrug Mestres Pollglas gasa dhe goedha an pott-te, mar sowdhenys o

hi ow klewes jentylys a'n par na diworth hy mab. Mes gwir o, ha Mark a besyas pur jentyl oll an termyn wosa henna.

Ha Mestresik Marbel ow kasa an chi, hi a leveris 'Ogh, Mark, my a ambosas ri hwegynn dhis. Ottoma dew anedha.'

'Meur ras, Mestresik Marbel,' yn-medh an maw, ha kemmeres an hwegynnnow pur gortes, yn hwir. 'Meur ras dhis.'

Mark a leveris farwel dhedhi, ha leverel 'Pur dha o genev dha vetya, Mestresik Marbel.'

Dhe'n yet, ha Mark y'n chi unnweyth arta, Mestres Pollglas a omdreylys dhe Vestresik Marbel. 'Wel, Mestresik Marbel,' yn-medh hi. 'Ny wonn vy fatell wrussys henna, mes marthys dres eghenn yw. Pandr'a wrussys dhodho?'

'O, Mestres Pollglas,' yn-medh Mestresik Marbel, yn unn minhverthin, 'nyns o travydh mes temmik a vrysonieth.'

**Diwedh an Vresel
hwedhel gans Mary Sutcliffe**

Yma desskrifans berr a'n hwarvos ma yn
'Walking through Cornish Folklore' gans
Margaret Caine hag Alan Gorton.

Dres Bresel an Genderwi, po Bresel an Rosennow hy hanow arall, Richard Edgcumbe re bia skoedhyer lel a'n kordh Lancaster. Mes lemmyn yth esa Myghtern Richard III, her an teylu York (Evrek), a'y esedh war an tron. Richard Edgcumbe re fisa dhiworth Pow Sows ha dos rag harber dh'y ji yn Koesheyl. (Hemm o kyns bos drehevys aga chi yn

Menydh Pennkomm y'n seytegves kansblydhen.)

Richard Edgcumbe a varghogha oll an jydh ha lemmyn, dell dreusas ev an Avon Tamer, rudh o an ebron y'n howlsedhes hag yth esa mo ow nesa. Richard eth dhe-dre bys an plas war an vre. Y dhevedhyans a gawsyas meur a lowena. An paja mergh yntany's a fyskas ha leverel dhe'n withyades-chi, neb a leveris dhe wreg Richard an nowodhow da. Oll an teylu a fistenas dh'y dhynerghi. An goges a bareusis soper ragdho hag yth esa heudhder bras.

Byttegyns, yn despit dh'y lowena drefenn y vos tre, yth esa preder bras yn kolonn Richard. Ev a wodhya bos hwans dhe'n Myghtern Richard y dhalghenna awos trayson, drefenn ev dhe omsettya er y bynn dres Bresel an Genderwi. Ynwedh, kessydhians awos trayson o mernans. Myghtern Richard re worhemmynsa y skoedhyer, Henry de Bodrugan, kachya Richard Edgcumbe.

A-varr yn myttin an nessa dydh, Richard Edgcumbe a dhanvonas rag y rennyas, neb a dheuth ha derivas dh'y arloedh an pyth a veu gwrys war y stat dres y estrik. I a gerdhas war-barth dhiworth garth an marghti dhe yet an park, a-ble y hylleens i gweles oll an nans hag yn le ma na ylli denvyth aga klewes.

'Ty a wrug fest yn ta gans an trevasow,' yn-medh Richard.

'Gonn meur ras dhis, arloedh,' a worthybis an rennyas. 'Lowen ov vy ri gonis da dhywgh. My a vynn agas plesya.'

'Ow gwrians vy re bia le sewen,' yn-medh Richard. 'Lemmy'n yma nebes tus

alloesek orth ow hwilas rag drog-gras. Mar pleg, lavar dhe dus teythyek lel, mar teffa nebonan dhiworth an myghtern ow kovynn yn ow hever, y tegoedhvia dhedha derivas dhymm a-dhesempis. Ha my ynwedh, my a wra pysi ow howetha a hemma.’

Wosa nebes dydhyow y teuth an gwarnyans. Mayni a dus an myghtern re dreussa an Tamer. Yth esens ow nesa a-hys lann an avon. Mes an gwarnyans re dhrehedhsa re helergh. Richard re assa y ji ha kerdhes war an alsyow war-tu ha porth byghan. Hag ev ow krambla war woelva warthav an klegeryow, ev a viras a-ugh y skoedh ha gweles an varghogyon orth y holya. An rennyas re dhallathsa y hwilas, mes kyns ev dhe alloes y dhrehedhes, mayni an myghtern a’n gwelas. I a gentrynnas aga mergh dhe’n peswarlamm.

Richard a ombrederis yn desper. Ev a allas poenya dhe’n porth mes yth esa an gwyns ow hwytha yn tidro war vorrep dhiworth an dhygowbarth, ha mars esa skath pyskessa war gay ha pyskador dh’y dhegemmeres a-dreus an ganel dhe Bow Frynk, nyns esa termyn dhe skapya a-ves dhe’n vorfordh. Kyns henna ev a via yn towl-hys gonnys y eskerens.

Ev a dreylyas dhiworth an hyns gwius ha poenya toeth bras a-dreus an hal igor. Yn feusik nyns esa tellik kudhys yn mysk an grugloenyow ha ny drebuchyas ev. Mes an varghogyon ow pursywy a welsa an torn ha holya desempis yn syth a-dreus an dor garow. An mayni a nesas ha nesa. Richard a allas klewes aga garmow gormoledhek.

An dor a ledra yn ydhil war-nans war-tu hag amal an kleger. Richard re

wodhvia an le ma a-dhia y flogholeth. Ev a boenyas dhe’n lann; ev a sesyas men bras ha’y dhegesi a-ugh amal an kleger a-berth y’n avon. Ena ev a lammas a-ugh an amal ha mos mes a wel.

Yn skon an mayni a dhrehedhas an kleger. I a viras a-ughto dhe’n avon dhe-woeles. Ena, yth esa kryghyow ow lesa war arenep an dowr, ha hatt du ow neuvela war fros.

‘Wel!’ yn-medh an kapten, ‘henn yw diwedh unn traytour. Yndella y tegoedh merwel dhe draytours oll. Ny allas denvyth treusvywa koedh a’n par na. Res yw dhyn mos yn-nans dhe’n heyl ha hwilas trovya y gorf.’ Ha’n mayni a dreylyas war-dhelergh dhe’n vownder ha mos dhe’n heyl. Ena i a arhwilas arenep an dowr ha glannow an avon pols hir, mes ny welsons korf beudhys vytholl.

Hwegh troes-hys yn-dann amal an kleger, yn felsynn ow sevel war estyllenn gul ha byghan, Richard a wort a tros ewingarnow ow kildenna. Ena ev a gramblas war dopp an kleger, surhe nag esa denvyth war an hal ha dehweles dhe-dre. An nos na, ev a fias dhe Vreten Vyghan.

Pennlavar: Lamm Bodrugan

Yth esa sowdhan arall y’n hwedhel ma. Unn vlydhen re wrussa passya ha Richard ow kodriga yn Pow Frynk. Mes yn Pow Sows, Bresel an Genderwi a besyas ha gwiryek nowydh rag an tron re omdhiskwedhsa. An gwiryek ma o Henri Tudor; Richard a dhehwelis dhe omladh ragdho. Yn 1485, yth esa an Vatel a Bosworth. Myghtern Richard III a veu ledhys ha Henri Tudor a sesyas an

gurun. Yth o y'n termyn na may feu Richard gwrys Marghek gans Henri Tudor rag y golonnekter ha gonisogeth lel war an gaslann. Wosa an vatel, ev, lemmyn henwys Syrr Richard, a dhehwelis dhe-dre. Ena y gynsa gwrians o drehevel chapel yn le may sawyas y lamm y vywnans.

Mes hedro yw Duwes Fortun. Yn 1487, Syrr Richard a veu gorhemmynnys gans an Myghtern dhe dhalgenna y eskar kyns, Syrr Henry Bodrugan, neb o lemmyn outlayer. Gans y gothman Trevanion, Syrr Richard a hwilas Syrr Henry yn y blas dhe Japel Poynt ogas dhe Lannvorek. Syrr Henry a's gwelas ow nesa hag ev a boenyas dhiworth an plas dhe'n klegeryow a-ugh an porth. Ena ev a lamm dhiworth an als yn le henwys hwath y'n dydhyow ma Lamm Bodrugan. Ev a gramblas a-berth yn skath pyskessa ha pe an pyskador dh'y worra dhe Bow Frynk. Ow koelya mes a graf y eskerens, Syrr Henry Bodrugan a vollethis aga theyluyow. Piw a woer mars esa effeyth dhe'n volleth na.

Nawbedrek

A yll'ta dismygi an ger a naw lytherenn? Py lies ger a moy es 3 lytherenn a yll'ta kavoes, res yw dhis devnydhya pub lytherenn unnweyth yn pub ger ha res yw dhis devnydhya an lytherenn yn kres an pedrek yn pub ger.

S	E	W
R	K	H
L	A	O

Gorthyp mis-Hwevrer: **kowlrians**

**Servis Eglos
dydhyas avisys**

An Revrond Chenon Jane Kneebone a dhannvon kedhlow a-dro dhe'n servis a dheu:

An 13^{ves} a vis-Meurth rag Goel Pyran, Eglos Pyran ar Woethel dhe 3 eur.

3^a a vis-Ebrel, Eglos Krowenna, Servis Pask, 'Pask Byghan'

Pella derivadow a-dhiworth:

Rev Chenon Jane Kneebone

☎ 01637 873135; ☎ 07966 703924

janekneebone@gmail.com

**argemmy'n:
Gwerthji Kernewek**

Keskewsel, 24 Plen an Varghas, Ryskammel, PL32 ☎ 01840 211725 (dyghtyer Jerri Jeffries).

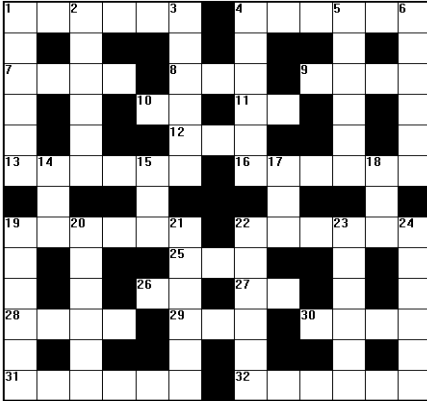
www.keskewsel.com

**argemmy'n:
Radyo an Gernewegva**

Radyo an Gernewegva yw towlenn radyo yn Kernewek pub seythun; restrys yw gans **Matthew Clarke** ha dell leverir yth yw an gwella ilow ha kows y'gan taves kernewek. Y hyllir goslowes orth:

www.anradyo.com

Krowseryow gans Ray Edwards

a-dreus:

1. Niveryans (6)
4. An mis ma (6)
7. *Loselwas* yn Amerikanek (4)
8. Kynsa dydh y'n seythun (3)
9. *Leski* yn Sowsnek (4)
10. *Pur dha* yn Amerikanek (2)
11. Nyns yw drog (2)
12. Pur yeyn (3)
13. Da y dast (6)
16. Rag (6)
19. *A + ty* (6)
22. Lies ester (6)
25. *Ogh ha ...!*)RD 438) (3)
26. Yar pur yowynk (2)
27. Heb kost (2)
28. Liw (4)
29. ... dhymm dhe dhybri, my a'th
pys (3)
30. Nyns yw ogas (4)
31. Gul vri (6)
34. Ogas rudh (6)

war-nans:

1. Parys dhe dhybri (6)
2. Wajys (6)
3. Mes a skians (6)
4. Ladha den (2)
5. Rewler (6)
6. An nos ma (6)
14. *Ro dhymm dhe dhybri, my ...
pys!* (3)
15. *Bos*, amser anperfyth (3)
17. *Kernow ... vykken!* (3)
18. Annedh (3)
19. Niveryans (arta!) (6)
20. Daffar rag gonis an tir (6)
21. Displegya (6)
22. Klokk byghan (6)
23. Bri (6)
24. Gargasen (6)

Gorthybow dhe'n krowseryow mis-Hwevrer

An Nowodhow

Nowodhow berr yn Kernewek yw dyllys gans Radyo Kernow dhe 5 eur dy'Sul. Geryow an dowlenn a yll bos redys diworth gwasva Kowethas an Yeth Kernewek:

www.cornish-language.org

**Kesva an Taves Kernewek
Soedhogyon 2016-7**

Soedhogyon a veu dewisys dhe'n Kuntelles Blydhnyek Lys Kernow, Truro, myttinweyth dhe'n 6^{ves} a vis-Hwevrer yw par dell syw:

Kaderyer: **Graham Sandercock**

Is-kaderyer: **Jori Ansell**

Skrifennyades: **Maureen Pierce**

Alhwedhor: **Stephen Gainey**

Kessedhogow a bes yn-dann:

Tony Hak (Appsoyansow)

Roger Courtenay (Dyllans)

Polin Prys (Dyskans)

Ken George (Yeth ha Gerva)

Roger Bailey (Kernewek dre Lyther).

**Kowethas an Yeth Kernewek
Soedhogyon 2016-7**

Soedhogyon an Kowethas dewisys dhe'n Kuntelles Kemmyn Blydhenyek, Lys Kernow, Truro, dohajdhweyth dhe'n 6^{ves} a vis-Hwevrer yw par dell syw:

Kaderyores: **Loveday Jenkin**

Skrifennyas: **Tim Hambly**

Alhwedhor: **Koreen Twydell** (bys yn mis-Gwynngala).

Soedhow erell yw:

Dyllans: **Maureen Pierce**

Eseleth: **Tony Hak**

Eseli an Konsel: **Frank Blewett, Sarah Cooke, Shelagh Garrad, Pat Parkins**; yma dew le dhe lenwel. **Mary Ellis** (Kowethas Kans) ha **Graham Sandercock** (An Gannas) yw eseli *ex officio*.

Wosa an kuntelles yth esa keywi rag

godhvos gras dhe **Jenefer Lowe**, re omdennas lemmyn a'y soedh, a'y ober rag MAGA ha'n Keskowethyans.

**Konsel Kernow
Soedhek Nowydh an Yeth**

Mark Trevethan, Soedhek Nowydh an Yeth rag Konsel Kernow, a ros areth kyns Kuntelles Blydhnyek an Kowethas ow styrya framweyth, dell gonvedhir bys y'n eur ma, a'n pyth a hwer y'n termyn a dheu.

Res vydh gortos kyns godhvos fatell vydh arghesys an argerdh nowydh ha pes arghans a vydh degemmers a-dhiworth governans Loundres (agan arghans y'n kynsa le heb mar!).

Mark a vynn dyllo y areth yn furv *Powerpoint* pan vydh ervirys moy a'n manylyon.

**Kesva an Taves Kernewek
Appsoyansow**

Is-kessedhek Appsoyansow Kesva an Taves Kernewek (**Tony Hak, Wella Brown, Ken George, Maureen Pierce, Polin Prys, Graham Sandercock hag Esmee Tackley**) a omvetyas yn Essa dhe'n 10^{ves} a vis-Hwevrer.

Yn mysk an negys o, heb mar, pareusi appsoyansow 2016, keffrys ha mires orth steus ha diskevres an appsoyansow y'n termyn a dheu.

Unn profyans yw trelya appsoyans an 4^a gradh may fydh res gorthybi yn Kernewek yn rann an Paper II – pella derivadow yn An Gannas mis-Ebrel.

argemmynn:
KDL

Yma steus nowydh KDL war an wiasva lemmyn – moy bywek, moy keskewsik, moy liwek. Hwi a yll studhya an kynsa gradh lemmyn gans an dyskansow nowydh yn Furf Skrifys Savonek keffrys ha Kernewek Kemmyn. Hag y fydh an nessa gradh ow sywya kyns pell.

Gwel an wiasva: www.kesva.org/kdl
Pella manylyon a-dhiworth:
kernewekdrelyther@hotmail.co.uk

Restrys yw KDL gans **Roger Bailey** avel rann **Kesva an Taves Kernewek** ha steusow nowydh ow tos tamm ha tamm war-linenn.

www.kesva.org/KDL

An Gannas 2016

**Kowethas an Yeth
Kernewek**
a'n jeves niver nowydh
pellgowser:
07821 782493
(a-dhiworth **Dee Hunt,**
Soedhoges Skoedhyans
an Kowethas)

An Gannas 2016

An Gannas yw dyllys pub mis gans Kowethas an Yeth Kernewek. An Skrifennyas yw **Tim Hambly**, 12 Stret an Duk, Lannstefan Wartha, Kernow, PL15 8HD ☎ 01566 773716:

skrifennyas@btinternet.com

Pennskrifur An Gannas yw **Graham Sandercock** hag yw lowen dhe dhegemmeres erthyglow ha skeusennow dhe vos dyllys:

grahamsandercock@bluevonder.co.uk